

Kommissorium for udarbejdelse af nationale kliniske anbefalinger for behandling af udvalgte svære psykiske lidelser og eventuelt samtidig misbrug

Baggrund

Nogle psykiske lidelser er meget alvorlige, og i dag er det sådan, at dem med de sværeste psykiske lidelser lever op til 10-15 år kortere end andre. Mange oplever, at den behandling eller de sociale indsatser de får er usammenhængende, utilstrækkelig og kommer for sent. Samtidig er den mentale sundhed faldende i Danmark.

Det antages, at ca. 580.000 mennesker på nuværende tidspunkt har en psykisk lidelse, og det skønnes, at ca. 40-50 % af befolkningen i et livsforløb vil få en psykisk lidelse. Resultater fra Sygdomsbyrderapporten viser, at sygdommene depression, angst og skizofreni udgør de psykiske lidelser der koster samfundet mest på tabte leveår, kontakter til almen praksis og sygehusvæsen, sygefravær og førtidspension mm. Alkoholrelateret sygelighed, som kan være både psykisk og somatisk sygdom, fremgår også som en sygdomsgruppe med store omkostninger for samfundet.

Mennesker med psykisk sygdom og samtidigt rusmiddel- eller alkoholmisbrug er en gruppe med høj kompleksitet i udsathed, der har den mest omfattende brug af velfærdssystemets ydelser, der går på tværs af de forskellige sektorer. Gruppen er kendetegnet ved stofbrug, psykiske vanskeligheder og diagnose, ustabile boligforhold samt manglende deltagelse i uddannelse eller på arbejdsmarkedet.

Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser peger på, at der er behov for en styrket indsats til mennesker med de sværeste psykiske lidelser.

I 2014 udgav Sundhedsstyrelsen nationale kliniske retningslinjer (NKR) for farmakologisk behandling af bipolar lidelse – supplerende vedligeholdelsesbehandling efter depression. I 2016 udkom NKR for behandling af patienter med skizofreni og komplekse behandlingsforløb og NKR for udredning og behandling af personer med samtidig alkoholafhængighed og psykisk lidelse. Tilsammen indeholdt disse tre retningslinjer 30 konkrete anbefalinger om behandling af de psykiske lidelser skizofreni, bipolar depression og samtidig alkoholafhængighed og psykisk lidelse. Disse retningslinjer er ikke længere gældende, da litteratursøgningerne er forældede, og der dermed kan være kommet ny evidens, der potentielt kan ændre anbefalingerne.

Som led i den brede politiske aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed af september 2022 vil Sundhedsstyrelsen udarbejde og opdatere nationale kliniske anbefalinger på udvalgte psykiatriområder. Det er vig-

14. juni 2023

Sagsnr. 05-0000-178

Reference sesc/x076757

EBM

nkrsekretariat@sst.dk

tigt, at det samlede løft af indsatsen for mennesker med psykiske lidelser baseres på nationale faglige rammer og anbefalinger, for at sikre, at de indsatser der implementeres er af ensartet høj faglig kvalitet. Det kan fx være forløbsbeskrivelser, kliniske retningslinjer mv. Der skal i første omgang udarbejdes nye anbefalinger inden for området svære psykiske lidelser og eventuelt samtidig misbrug, der kan erstatte de tidligere anbefalinger fra de tre NKR'er.

Afgrænsning af klinisk problemstilling

De nye anbefalinger er afgrænset til at omhandle behandling af psykoselidelser og bipolare lidelser med eventuelt samtidig misbrug. Det kan både være psykosociale og sundhedsfaglige interventioner inklusive behandling med lægemidler. Den endelige afgrænsning af de kliniske problemstillinger skal vurderes og prioriteres af arbejdsgruppen, der skal formulere de fokuserede spørgsmål (PICO-spørgsmål).

De fokuserede spørgsmål kan tage udgangspunkt i spørgsmål fra de tre tidligere NKR'er, men kan også være nye problemstillinger som ikke er dækket i de tidligere NKR'er. Hvis det vurderes relevant, kan kvalitativ evidens inddrages, fx ved systematisk at indsamle kvalitativ viden om hvorvidt en intervention er acceptabel og gennemførlig for brugere og sundhedspersonale. På det første arbejdsgruppemøde vil sekretariatet bag NKA'en præsentere et udkast til PICO-spørgsmål.

De nye spørgsmål skal udgøre kritiske nedslagspunkter i behandlingsforløb, hvor det vurderes, at være særlig vigtigt at få afklaret evidensen. De valgte spørgsmål skal således afspejle kliniske problemstillinger, hvor der er tvivl eller uenighed på tværs af faglige miljøer, om hvilken behandling der bør vælges eller fravælges i en given situation. Det kan også være områder, hvor der er store variationer i klinisk praksis, eller områder hvor der er tegn på indikationsskred.

Anbefalingerne vil blive udarbejdet med GRADE-metoden, der sikrer at anbefalingerne baseres på den bedst tilgængelige evidens og bliver udarbejdet systematisk og transparent i hele processen.

Arbejdsgruppens opgaver og sammensætning

Der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal bidrage til udarbejdelsen af de nationale kliniske anbefalinger.

Arbejdsgruppens opgaver omfatter følgende:

- Deltagelse i undervisning i GRADE-metoden forud for arbejdet
- Deltagelse i møder i arbejdsgruppe
- Bidrage til definition og afgrænsning af den kliniske problemstilling
- Bidrage til at kvalificere de fokuserede spørgsmål
- Bidrage til at kvalificere litteratursøgningen
- Bidrage til gennemgang af identificeret litteratur

- Bidrage til vurdering af evidensen
- Bidrage til at udarbejde anbefalinger
- Kommentere løbende på tekstudkast til anbefalinger

Arbejdsgruppens medlemmer må forvente en stor arbejdsindsats med gennemgang og vurdering af eksisterende litteratur på området mellem møderne samt kort frist til at kommentere skriftligt på tekstudkast til anbefalinger, særligt i slutfasen. Nogle af møderne i arbejdsgruppen afholdes fysisk i Sundhedsstyrelsen, mens andre afholdes virtuelt.

Sundhedsstyrelsen vil, i samarbejde med en fagkonsulent på området, stå for den skriftlige udarbejdelse af anbefalingerne. Der tilknyttes herudover en projektleder, en søgespecialist og en metodekonsulent til arbejdsgruppen.

Følgende organisationer og selskaber anmodes om at udpege repræsentanter til arbejdsgruppen:

- Dansk Psykiatrisk Selskab (2 repræsentanter)
- Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Almen Medicin (1 repræsentant)
- Danske Multidisciplinære Psykiatri Grupper (DMPG) (1 repræsentant)
- Dansk Psykolog Forening (1 repræsentant)
- Alkohol-fagligt Forum (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Additiv Medicin (1 repræsentant)
- Dansk Sygeplejeselskab (1 repræsentant fx en psykiatrisk sygeplejerske)
- Dansk Selskab for Fysioterapi (1 repræsentant)
- Ergoterapeutforeningen (1 repræsentant)
- Landsforeningen SIND (1 repræsentant)
- Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere (LAP) (1 repræsentant)
- EN AF OS (1 repræsentant)
- Danske Patienter (1 repræsentant fra Bedre Psykiatri)
- Center for Rusmiddelforskning (1 repræsentant)
- Kompetencecenter for dobbeltdiagnoser (1 repræsentant)
- Ungealliancen (1 repræsentant)

Sundhedsstyrelsen udpeger forpersonen og varetager sekretariatsfunktionen for arbejdet. Sundhedsstyrelsen kan supplere arbejdsgruppen efter behov. Der hentes rådgivning om anbefalingernes organisatoriske og økonomiske implementering hos et eller flere af de nedsatte råd eller arbejdsgrupper under Psykiatriplanen i Sundhedsstyrelsen, fx arbejdsgruppen vedrørende Forløbsbeskrivelser for voksne med psykoselidelser, hvor regionerne og kommunerne er repræsenteret.

Organisering af arbejdet

Mødefrekvens

For at imødekomme en fleksibel proces, vil der blive planlagt arbejdsgruppemøder af 4 timers varighed hver måned, hvor nogle møder kan afholdes virtuelt. Dette giver rum for drøftelser undervejs, løbende udgivelse af anbefalinger og nye spørgsmål, der opstår i løbet af arbejdet. De første to møder planlægges som heldagsmøder, for at der er tid til en introduktion til processen og metoderne bag udviklingen af nationale kliniske anbefalinger. Møder kan blive forkortet, omlagt til virtuelle møder eller aflyst. Møderne vil i første omgang ligge i perioden september 2023 til august 2024, hvorefter der vil blive taget stilling til fremtidige møder. De foreløbige mødedatoer vil fremgå af udpegningsbrevet.

Information om obligatorisk metodeundervisning for arbejdsgruppemedlemmer kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside:

<https://www.sst.dk/da/Opgaver/Patientforloeb-og-kvalitet/Nationale-kliniske-retningslinjer-NKR/Kurser-og-konferencer>

Mødereferat

Sundhedsstyrelsen udarbejder beslutningsreferat fra arbejdsgruppemøderne. Referatet sendes til kommentering senest én uge efter mødets afholdelse med henblik på gruppens bemærkninger og godkendes skriftligt inden for en fastsat tidsfrist.

Tidsplan

Der arbejdes med løbende høringsudkast og publicering, hvorfor anbefalingerne vil blive udgivet i takt med at de bliver udarbejdet.